

Bevarandeplan för Natura 2000-området Gigån

Gigåns svämängar

Foto: Jonas Grahn

Fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-12
Namn och områdeskod: Gigån, SE0810512
Kommun: Åsele
Skyddsstatus: Natura 2000: Särskilt bevarandeområde (SAC)
Övrigt skydd: Naturvårdavtal
Markägare: Holmen Skog, privata
Förvaltare: Länsstyrelsen
Area: 272,4 ha

Karta

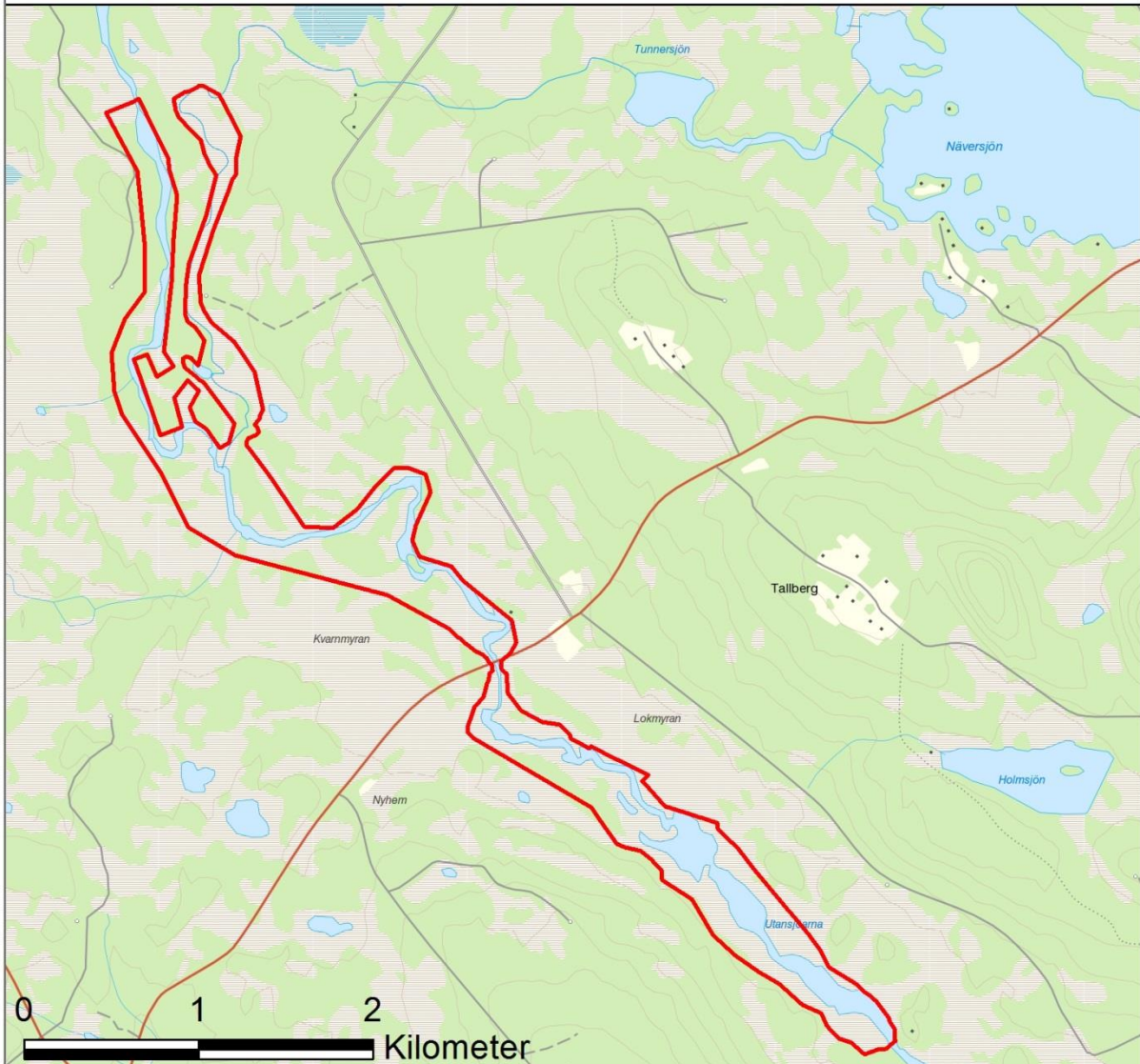
Natura 2000-område: Gigån
Kommun: Åsele
Områdeskod: SE0810512
Area (ha): 272,4

Länstyrelserna

Gräns för Natura 2000-området

Natura 2000

Natura 2000 är EUs nätverk för skyddade områden. I Sverige har vi ca 4 000 Natura 2000-områden varav ca 250 finns i Västerbottens län. För varje område finns naturtyper och/eller arter utpekade. Syftet med Natura 2000-området är att bidra till att de för området utpekade naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus i Sverige och EU.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan upprättad. Här beskrivs de utpekade naturtyperna och arterna, deras bevarandetilstånd i det specifika området, samt vilka bevarandemål som har satts upp för dem. Om åtgärder och skötsel krävs för att uppnå målen beskrivs de också. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen.

Bevarandeplanen ska fungera som vägledning och stöd om någon form av exploatering blir aktuell. De naturvärden som finns i respektive Natura 2000-område får inte påverkas negativt och därför krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka bevarandevärdena i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området om de riskerar att påverka områdets bevarandevärden. Detta regleras i miljöbalken 7 kap 28-29§§. Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsens miljöenhet före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Utpekade naturtyper enligt Art- och habitatdirektivet

3260 Mindre vattendrag	30,0 ha
6450 Svämängar	100,0 ha
7140 Öppna mossar och kärr	30,0 ha
7310 Aapamyrar	5,0 ha
91D0 Skogsbevuxen myr	5,0 ha

Beskrivning av området

Det utpekade området av Gigån är beläget knappt 2 mil nordost om Åsele samhälle i Åsele kommun. Förutom huvudfåran Gigån ingår också 2,5 km av biflödet Siksjöbäcken med omgivande översvämningsområde. I dessa delar finns en smal bård av skogen närmast bäcken och ån, som avsatts som naturvårdsavtal. Ån karaktäriseras av de långa blanka selen och den är till allra största del lugnflytande. Under höga flöden, i samband med snösmältningen översvämmas årligen området och det avsätts mängder med näringsämnen som gör den omgivande marken produktiv. Dessa översvämningsområden, så kallade raningsmarker, användes tidigare som slättermarker för traktens jordbrukare.

Gigån var även en viktig flottningsled för timmertransporten. Flottningen har upphört men än finns rester kvar av epoken. Bitvis kan det förekomma problem med rensade vattendragssträckor för de biologiska värdena och det är högst önskvärt att åtgärda de problem som föreligger. Samtidigt som det också är viktigt att visa på de kulturhistoriska värdena som lever kvar från flottningstiden. Gigån hyser också ett bestånd av flodpärlmussl. Då musslorna föredrar mer strömsatta flöden förekommer sannolikt inte arten inom det utpekade området.

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs Fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Ån och dess fina översvämningsmarker. Gigån är ett exempel på de tidigare hävdade alluviala ångar som en gång var vanliga i Norrland. Under vårflödena bidrar fortfarande isgången till att hålla strandzonen fri från igenväxning.

Prioriterade åtgärder

Skötsel av gräsmarkerna och restaurering av vattendraget kan bli aktuellt.

Beskrivning av utpekade naturtyper

3260 Mindre vattendrag

Mindre vattendrag förekommer i hela landet i såväl skogs- som jordbruksmark. Naturtypen omfattar oftast vattendrag som har strömordning lägre än 4 och/eller lägre årsmedelvattenföring än 20 m³/s. Skansnäsån räknas här som ett mindre vattendrag.

Bevarandetillstånd

Bedöms vara gynnsamt. Gigån är opåverkad av vattenreglering. Viss påverkan från flottningsåtgärder finns, men är generellt mindre omfattande här än i andra vattendrag i området.

Bevarandemål

Ån ska förbli opåverkad av vattenreglering, med naturliga vattenståndsfluktuationer och åstränder där typiska växtarter ska finnas. Vattenvägarna ska vara fria från vandringshinder skapade av människan. Vattenkvaliteten ska vara god för att bl.a. flodpärlmusslan ska ha en bra livmiljö. Främmande arter och fiskstammar ska inte ha mer än en försumbar påverkan på åns artsammansättning, konkurrenssituation och funktion. Arealen ska vara 30,0 hektar.

6450 Svämängar

Gräsmarker längs med större vattendrag norr om den naturliga Norrlandsgränsen som översvämmas under vår och sommar. Naturtypen har använts eller används fortfarande som slåtterängar och kräver hävd och/eller naturlig störning för att inte växa igen. Krontäckning av träd och buskar är 0-30 %. Naturtypen har ofta en relativt trivial flora som domineras av högvuxna gräs, örter och starrarter.

Bevarandetillstånd

Gigån var tidigare ett mycket fint exempel på de hävdade raningarna som en gång var så vanliga i Norrland. Hävden upphörde under 60 – 70-talet och större delen av området är numera igenväxet med tjocka och bitvis ogenomträngbara videsnår. Under vårflödena bidrar dock isgången lokalt till att hålla strandzonen fri från igenväxning. Fortfarande står flera lador ute i videbuskagen, men de blir i allt sämre skick. Gräsmarkerna längs ån bedöms idag befinna sig i icke gynnsamt bevarandetillstånd.

Bevarandemål

Naturtypen ska ha en naturlig hydrologi och präglas av årligen återkommande översvämningsar. Den ska behålla en naturlig näringsstatus utan påverkan av gödning eller kalkning. Arealen ska vara 100,0 hektar.

7140 Öppna mossar och kärr

Naturtypen öppna mossar och kärr är brett definierad och inkluderar mossar och kärr som är plana, svagt välvda, eller sluttande. De ska vara öppna eller glest trädbevuxna och inte ha mer än 30 % krontäckning.

Bevarandetillstånd

Dessa våtmarker är till allra största del opåverkade av dikning. Ett undantag finns i Yxsjöbäcken som är kraftigt rätad, och de våtmarker som omger bäcken på sin väg ut mot Gigån. Naturtypen bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetillstånd.

Bevarandemål

I området är de hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena opåverkade. I våtmarkerna och maderna finns en naturlig vattenregim som ansluter till vattendragen. I området finns också olika naturligt förekommande vegetationstyper. Arealen öppna mossar och kärr ska vara 30,0 hektar.

7310 Aapamyror

Aapamyror består av en eller flera myrtyper som tillsammans bildar ett stort, sammanhängande myrkomplex. För att klassas som aapamyror måste myrkomplexet vara minst 20 ha stort. En aapamyror hyser den flora och fauna som är typisk för respektive myrtyp, men också arter, framförallt fåglar, som är beroende av stora, sammanhängande myrområden.

Bevarandetillstånd

Dessa våtmarker är opåverkade av dikning och bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetillstånd.

Bevarandemål

I området är de hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena opåverkade. I våtmarkerna och maderna finns en naturlig vattenregim som ansluter till vattendragen. I området finns också olika naturligt förekommande vegetationstyper. I de skogsbevuxna våtmarkskomponenterna undviks skogsbruk. Arealen ska vara 5,0 hektar.

91D0 Skogsbevuxen myr

Naturtypen förekommer på fuktiga – blöta myror med högt liggande grundvattenyta. Krontäckningen är minst 30 %.

Bevarandetillstånd

Dessa skogar bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetillstånd.

Bevarandemål

Naturtypen ska ha en naturlig hydrologi och hydrokemi utan påverkan från t.ex. dikningar eller körskador. Det ska finnas träd i olika åldrar och dimensioner och med inslag av död ved. Skogen ska präglas av naturlig dynamik utan påverkan från skogsbruk. Arealen ska vara 5,0 ha.

Hotbild

Den upphörda hävden är på sikt ett problem då de fortfarande öppna markerna på sikt riskerar att växa igen med träd. Gigåns översvåmningsängar har inte hävdats på fyrtio–femtio år och är bitvis redan kraftigt igenvuxna av i första hand videbuskage.

Storskalig terrängkörning eller annan aktivitet som innebär betydande slitage kan vara ett problem. Även ingrepp som innebär att vandringshinder skapas eller vattendragets naturliga flödesdynamik förändras. All form av täkt, t.ex. bergtäkt eller torvtäkt där läckage av humusämnen kan uppstå är ett problem. Dikning kan, även om det genomförs utanför området, påverka områdets värden negativt. Klimatförändringar riskerar på sikt att påverka nederbörd, temperatur, vattenflöde osv så mycket att vissa arter, artgrupper eller hela system minskar eller försvinner.

Övriga verksamheter och åtgärder som kan påverka områdets värden innefattar exploatering såsom väg- och anläggningsbyggen; kalkning och gödning. Dessa och liknande verksamheter kan påverka området även om de bedrivs utanför områdets gränser.

Bevarandeåtgärder

Skyddsåtgärder

Gigån är ett Natura 2000-område och har det skydd enligt miljöbalken som gäller samtliga Natura 2000-områden i landet. Alla verksamheter och åtgärder, innanför och utanför området, som på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-området är tillståndspliktiga enligt 7 kap 28-29 §§ miljöbalken. Arbete att skydda området som naturreservat är inlett.

Skötselåtgärder

Att restaurera flottsledspåverkade sträckor om dessa inte är åtgärdade och rekonstruera lekbottnar för laxfiskar är önskvärt. Vidare är alluviala ängar med lång hävdkontinuitet och hävdgynnade naturvärden är beroende av fortsatt skötsel – slåtter eller bete samt röjning av igenväxningsvegetation – för att naturtypen skall kunna bibehålla gynnsam bevarandestatus. Områdets hävdhistoria bör i första hand vara vägledande för eventuell skötsel av gräsmarkerna.

Ytterligare information

På naturvardsverket.se kan du hitta mer information om Natura 2000.

I Naturvårdsverkets kartverktyg [Skyddad natur](#) kan du hitta kartmaterial och fakta om skyddade områden. Man kan ladda ner gränser och naturtypskartor (NNK) för alla eller ensstaka områden.

I Skogsstyrelsens kartverktyg [Skogens pärlor](#) kan du bl.a. hitta information om skogar med höga naturvärden.